

С. С. ЛІПНІЦКІ

ЭТЫЯПАТАГЕНЕТЫЧНАЯ ТЭРАПІЯ АСАЦЫЯТЫЎНЫХ ГЕЛЬМІНТОЗАЎ ЖВАЧНЫХ

Гельмінтафауна жвачных Беларусі разнастайная: у буйной рагатай жывёлы выяўлена 36 відаў гельмінтаў, у авечак — 41, у коз — 28. З 36 відаў, зарэгістраваных у буйной рагатай жывёлы, і 41 у авечак 27 відаў з'яўляюцца агульнымі. У Беларусі найбольш небяспечнымі для буйной рагатай жывёлы з'яўляюцца *Fasciola hepatica*, *Liorchis scotiae*, *Maniezia expansa*, *M. benedeni*, *Strongyloides papillosus*, *Dictyocaulus viviparus* і гельмінты сям'і *Trichostrongylidae*, для авечак *F. hepatica*, *L. scotiae*, *M. expansa*, *M. benedeni*, *D. filaria*, *Muellerius*.

Таблица 1. Схема доследу па этыяпатагенетычнай тэрапіі авечак пры фасцыялёзе ў асацыяцыі са странгілятозамі

Група	Этыятропнае лячэнне	Патагенетычнай тэрапіі
Паддоследныя групы:		
I	Дэгельмінтызыція: фенбенда- зол у форме 22%-нага фенкуру аднаразова з канцормам у дозе 0,015 г/кг (па АДР) + праз два тыдні дэгельмінтызыція фазінексам у дозе 0,01 г/кг (па АДР)	На другія суткі пасля дэгельмінтызыціі фазінексам авечкам падскурна ўвялі мікраанемін, які складаеца з жалеза, медзі і кобальта, у дозе 3 мл на жывёліну+унутр призначылі метылметыянінсульфонію хларыд (вітамін U) з канцормам па 0,003 г/кг штодзённа на працягу 2 мес
II	Дэгельмінтызыція, як і ў I групе	На другія суткі пасля дэгельмінтызыціі фазінексам авечкам падскурна ўвялі ДЕФ, які складаеца з жалеза, ёду на дэкстране, па 3 мл на жывёліну аднаразова+унутр призначылі дыпрамоній з канцормам па 0,01 г/кг штодзённа на працягу 35 дзён
III	Тое ж	Призначалі падскурна толькі мікранемін, як жывёлінам I групы
IV	Тое ж	Призначалі падскурна толькі мікранемін, як жывёлінам I групы
Кантрольныя групы:		
V	Толькі дэгельмінтызыція, як і ў I групе	
VI	Авечкі не лячлісія, г. зн. былі заражаны фасцыёламі+странгілятамі	
VII	Авечкі былі здаровыя, г. зн. свабодныя ад гельмінтаў	

capillaris і гельмінты сям'і Trichostrongylidae [3]. Многія гэтая гельмінты ў арганізме буйной рагатай жывёлы і авечак сустракаюцца ў асацыяцыі, таму яны выклікаюць асацыятыўныя гельмінтозы, якія працякаюць вельмі цяжка і прыносяць жывёлагадоўчым гаспадаркам значныя эканамічныя страты. Жывёліны, заражаныя асацыятыўнымі гельмінтозамі, паддаюцца лячэнню вельмі цяжка. Лепшы тэрапеўтычны эффект назіраецца, калі прымняняюць этыяпатагенетычную тэрапію, якая праводзіцца па схеме: дэгельмінтызыція+патагенетычнае лячэнне [4, 5]. Этыхятропную тэрапію (дэгельмінтызыцію) праводзяць антгельмінтыкамі [2], для патагенетычнай (аднаўленчай) тэрапіі прымняняюць патагенетычныя сродкі [4, 5]. Ніжэй мы падрабязна спынімся на некалькіх доследах, праведзеных ва ўмовах віварыя БелНДІЭВ імя С. М. Вышалескага і ў некаторых гаспадарках рэспублікі па распрацоўцы этыяпатагенетычнай тэрапіі.

У 1988—1989 гг. у віварый інстытута з неспрыяльнай па гельмінтоах гаспадаркі былі завезены 24 авечкі, хворыя на фасцыялёз у асацыяцыі са странгілятозамі, і трываваючы здаровыя (свабодныя ад гельмінтоазу). Усіх жывёлін падзялілі на сем груп: I—VI групы — па чатыры авечкі ў кожнай, у VII — трываваючы. Да пачатку доследу іх дадаткова тройчы з інтэрвалам у трываваючы дні абследавалі гельмінтааваскалічна. Да пачатку этыхятропнага лячэння ад гэтых жывёлін узялі кроў для марфалагічных і біяхімічных даследаванняў. У далейшым кроў бралі ад іх штомесячна і ў канцы доследу. Дослед правялі па схеме, абавязкованай у табл. 1. Працягласць доследу 4 мес. Ацэнку аднаўленчых працэсаў у арганізме авечак выконвалі па дынаміцы марфалагічных і біяхімічных паказчыкаў крываі і яе сывараткі (эрывацыйы, гемаглабін, гемакрыт,

лейкацыты, лейкаграма, агульны бялок і яго фракцыі, жалеза, медзь, цынк, кобальт) і па дынаміцы росту і развіцця жывёлін. Колькасць мікраэлементаў у біялагічных аб'ёмах вызначалі на атамна-абсарбцыйным спектрафатометры, вызначэнне морфабіяхімічных паказчыкаў крыві выконвалі агульнапрынятymі ў гематалогіі і біяхіміі метадамі. Авечак узважвалі да пачатку этыятропнай тэрапіі і ў канцы доследу. Усе лічбавыя даныя прыведзены ў Міжнароднай сістэмі СІ.

Аналагічныя доследы былі праведзены ў калгасах імя К. Маркса і імя Чарняхоўскага Валожынскага раёна Мінскай вобласці на маладняку буйной рагатай жывёлы, спантанна заражаным фасцыёламі і странгілятамі, а ў калгасе «Шлях да камунізму» Кобринскага раёна Брэсцкай вобласці на маладняку буйной рагатай жывёлы, заражаным парамфістаматыдамі ў асацыяцыі з дыктыякауламі.

Авечкі I—VI груп, завезеныя ў віварый інстытута з калгаса імя Кірава Крупскага раёна Мінскай вобласці, былі заражаны фасцыёламі і странгілятамі на 100%, дыктыякауламі — на 33,3%. Дынаміка марфалагічнага саставу крыві авечак і некаторыя біяхімічныя яе паказчыкі, а таксама яе сывараткі да пачатку этыятропнай тэрапіі, у перыяд аднаўленчага лячэння і ў канцы доследу прыведзена ў табл. 2 і 3, змяненне дынамікі масы гэтых жывёлін — у табл. 4, марфалагічны састаў крыві і захаванасць ягнят, якія нарадзіліся ад гэтых аўцаматаў, — у табл. 5. Трэба дадаць, што эазанафілія, якая назіралася ў авечак I—V груп, да канца курсу патагенетычнай тэрапіі знізілася, у той час як у авечак VI групы яна, наадварот, узрасла. У канцы доследу ў авечак I—V груп тэмпература, пульс, дыханне нармалізаваліся і знаходзіліся ў межах фізіялагічнай нормы.

Увогуле аналіз атрыманых даных паказаў, што існуе прамая залежнасць паміж фізіялагічнымі станамі арганізма аўцаматаў і народжаных ад іх ягнят. Найбольш эфектыўна на рост і развіццё паддоследных жывёлін упłyвала этыяпатагенетычная тэрапія, якая складалася з этыятропнага лячэння (дэгельмінтызацыя: фенбендазол+фазінекс) + аднаўленчая тэрапія (мікраанемін+метылметыянінсульфонію хларыд) і этыятропнага лячэння (дэгельмінтызацыя: фенбендазол+фазінекс) + аднаўленчая тэрапія (ДЁФ+дыпрамоній). Пры секцыйным аглядзе печані ад забітых авечак I—V і VII груп фасцыёл не выдзелілі. З жоўцевага пузыра, жоўцевых ходаў печані авечак VI групы было сабрана ў сярэднім 230 экз. паразітаў (на жывёліну).

У калгасах імя К. Маркса і імя Чарняхоўскага Валожынскага раёна Мінскай вобласці правялі падобны дослед у дзвюх серыях. У першай серыі доследу маладняк буйной рагатай жывёлы I—III груп хварэў на фасцыялёз і странгілятоз. Жывёлін I і II груп дэгельмінтызавалі фенбендазолам у дозе 0,01 г/кг (па АДР), праз два тыдні — супраць фасцыёл урсавермітам у дозе 5 мл на 1 кг масы жывёліны перааральнай аднаразова. На другі дзень пасля дэгельмінтызацыі фенбендазолам цялушкикам I групы ўвялі падскurnа мікраанемін па 10 мл на жывёліну, унутр назначылі дыпрамоній па 0,01 г/кг масы, які скормлівалі на працягу 35 дзён. Жывёліны III групы былі заражаны гэтымі гельмінтамі (кантроль), цялушки IV групы былі свабоднымі ад гельмінтаў (кантроль).

У другой серыі доследу была такая ж колькасць груп, як і ў папярэдній. Але замест мікраанеміну жывёлінам аналагічным шляхам уводзілі прэпарат ДЁФ у дозе 10 мл на жывёліну. У I і II групах абодвух доследаў было па 10 жывёлін, у III і IV — па 5. Працягласць першага доследу — 6, другога — 5 мес. Было даказана, што прымянянне патагенетычнага лячэння, якое складалася з мікраанеміну і ДЁФ у спалученні з дыпрамоніем, садзейнічае больш хуткаму аднаўленню арганізма цяжкахворых жывёлін пры асацыятыўных гельмінтоах. Прыблізна аналагічныя вынікі былі атрыманы і ў наступным доследзе, дзе хворым цялушкикам пасля падскурнага ўвядзення мікраанеміну або ДЁФ замест дыпрамонію

Таблица 2. Марфалагичны састау і некаторыя біяхімічныя паказыкі кривы паддослеіных і контролльных авецак, якія знаходзяцца ў доглядзе па аднаўленчай тэрапіі фасцыяллёу ў асцэтыцы са страніллятозамі

Група жывёлін	Эрэтрапты, млн./мкл	Гемаглабін, г/л	Гематокрит, л/л	Лейкаптыты, тыс./мкл	Да пачатку этыятроннай тэрапіі		Жалеза, мкмоль/л	Медзь, мкмоль/л	Цынк, мкмоль/л	Кобальт, нмоль/л
					Медзь, мкмоль/л	Цынк, мкмоль/л				
I	5,3±0,34	72,0±1,16	0,25±0,014	18,0±0,64	5,370±46	17,2±2,36	36,25±0,97	78,00±4,17	116,41±9,18	116,41±9,18
II	5,8±0,61	76,0±2,36	0,27±0,036	15,0±0,34	5,14±0,63	19,2±3,14	34,30±1,14	39,30±1,18	127,60±12,41	127,60±12,41
III	5,0±0,18	70,0±1,84	0,24±0,042	20,0±0,48	5,28±0,24	18,6±1,88	34,30±1,33	104,30±12,00	104,30±12,00	104,30±12,00
IV	5,20±36	72,0±2,14	0,28±0,036	16,0±0,34	5,54±0,18	14,0±0,96	28,30±1,41	86,90±11,62	86,90±11,62	86,90±11,62
V	5,1±0,44	74,0±1,96	0,29±0,018	14,0±0,62	5,00±0,32	21,4±1,66	29,50±2,14	110,14±14,30	110,14±14,30	110,14±14,30
VI	5,8±0,30	78,0±2,16	0,28±0,064	15,0±0,41	5,04±0,27	19,4±2,36	29,50±2,14	110,14±14,30	110,14±14,30	110,14±14,30
VII	10,9±0,26	109,0±1,96	0,43±0,019	7,1±0,34	6,94±0,34	10,90±2,14	16,36±1,80	604,21±14,56	604,21±14,56	604,21±14,56
У перыяд аднаўленчай тэрапіі (на другім тыдні пасля пачатку этай тэрапіі)										
I	5,6±0,86	71,0±2,7	0,27±0,018	15,0±0,34	5,86±1,20	14,2±1,15	38,01±2,16	111,15±11,62	111,15±11,62	111,15±11,62
II	5,5±0,36	77,0±1,84	0,29±0,036	13,0±0,30	5,70±0,80	15,8±0,96	34,06±1,94	124,52±19,63	124,52±19,63	124,52±19,63
III	5,6±0,44	71,0±2,16	0,30±0,042	14,0±0,46	5,60±0,42	16,33±1,80	31,00±2,17	129,66±6,15	129,66±6,15	129,66±6,15
IV	5,80±0,36	76,0±1,64	0,32±0,019	13,0±0,34	5,55±0,63	15,64±1,92	28,02±2,46	146,4±19,52	146,4±19,52	146,4±19,52
V	5,5±0,34	70,0±1,80	0,32±0,064	10,5±0,43	5,0±1,55	16,36±2,14	36,06±1,50	108,0±4,88	108,0±4,88	108,0±4,88
VI	5,8±0,94	79,0±2,00	0,29±0,020	13,6±0,40	4,8±1,42	17,88±2,14	36,40±1,17	114,3±9,66	114,3±9,66	114,3±9,66
VII	9,8±1,14	110,0±3,16	0,37±0,096	7,8±0,64	7,2±1,14	9,55±1,66	19,40±1,44	570,0±15,16	570,0±15,16	570,0±15,16
На другім месяцы лячэння										
I	5,7±1,84	79,0±0,34	0,35±0,025	12,5±0,86	6,20±1,43	13,54±1,73	33,16±1,18	195,60±11,15	195,60±11,15	195,60±11,15
II	5,8±0,46	76,0±0,38	0,32±0,014	13,4±0,42	6,10±0,94	14,64±2,00	31,18±2,00	138,90±14,60	138,90±14,60	138,90±14,60
III	5,6±0,24	78,0±1,36	0,29±0,064	13,4±0,88	5,9±1,15	16,77±1,80	28,16±1,80	136,92±18,14	136,92±18,14	136,92±18,14
IV	5,9±0,36	79,0±1,44	0,31±0,085	12,5±0,76	5,9±2,72	17,66±2,88	29,70±2,60	140,00±11,24	140,00±11,24	140,00±11,24
V	5,6±0,42	76,0±1,88	0,30±0,084	19,00±2,41	5,3±1,44	18,6±1,43	36,80±1,70	111,66±19,05	111,66±19,05	111,66±19,05
VI	5,4±0,84	68,0±2,40	0,27±0,065	14,3±0,34	4,91±0,81	19,56±1,71	39,50±1,40	104,52±14,08	104,52±14,08	104,52±14,08
VII	9,7±1,16	98,0±1,30	0,39±0,080	7,4±0,82	7,0±0,42	10,00±1,72	21,15±2,17	580,14±15,0	580,14±15,0	580,14±15,0

Праз 3 мес пасля лячэння

I	6,0±0,94	82,0±2,14	0,38±0,077	9,6±1,13	6,75±1,44	12,44±1,55	30,00±1,70	296,14±13,65.
II	6,0±0,84	78,0±1,14	0,35±0,082	9,9±0,47	6,60±0,92	12,76±2,83	27,40±2,14	204,45±13,00
III	5,7±0,93	70,0±2,04	0,31±0,096	14,0±0,34	6,20±0,84	13,06±1,53	33,70±1,10	196,60±7,40
IV	5,8±0,72	73,0±1,88	0,34±0,080	13,3±0,85	6,32±1,14	12,98±1,44	31,14±1,44	214,00±10,74
V	5,5±0,94	70,0±0,88	0,30±0,036	16,2±1,82	6,34±1,80	14,66±1,83	33,61±1,42	184,44±2,17
VI	4,8±2,14	67,0±0,94	0,29±0,080	15,6±0,82	6,91±0,36	16,25±1,25	36,17±0,96	96,60±1,14
VII	10,2±1,32	106,0±1,40	0,46±0,074	7,7±0,32	8,82±1,14	21,55±1,77	786,44±17,24	

Праз 4 мес пасля лячэння

I	8,0±0,36	89,0±0,84	0,42±0,044	8,9±0,45	7,04±0,86	11,00±1,25	24,60±1,11	240,03±11,15
II	7,8±0,36	86,0±0,76	0,40±0,083	8,9±0,62	6,81±0,92	11,16±1,43	25,17±1,44	396,92±14,15
III	6,4±0,25	78,0±1,36	0,34±0,096	12,4±0,76	6,3±1,20	12,90±2,63	27,00±2,15	358,80±10,52
IV	6,8±0,42	73,0±1,04	0,35±0,088	11,5±0,80	6,4±1,80	11,96±0,94	28,0±1,14	325,60±14,45
V	6,3±0,98	70,0±0,94	0,31±0,064	19,2±1,44	5,6±2,14	15,33±2,43	25,40±2,10	300,0±16,30
VI	4,7±0,98	70,0±0,74	0,27±0,034	14,6±0,36	4,8±0,96	19,63±0,83	29,29±2,15	90,40±19,20
VII	11,3±0,43	110,0±0,94	0,45±0,098	7,2±0,86	7,2±0,45	9,33±0,76	20,13±1,13	675,3±13,15.

У канцы доследу

I	10,8±1,14	96,0±0,83	0,43±0,046	8,4±0,92	7,31±0,14	11,95±1,40	20,15±0,99	543,16±17,24
II	10,7±1,44	92,0±0,65	0,42±0,087	8,7±0,86	7,06±0,94	10,87±1,66	23,17±1,14	540,0±15,30
III	9,5±1,18	80,0±1,32	0,38±0,028	11,0±0,42	6,63±0,86	12,54±2,17	17,14±2,19	500,80±16,30
IV	9,8±2,04	82,4±0,66	0,39±0,082	10,8±0,43	6,71±0,56	11,66±1,45	24,16±1,40	500,10±13,66
V	9,00±4,32	71,0±1,44	0,29±0,056	17,5±0,94	6,06±1,25	12,4±0,94	25,30±1,80	346,44±17,19
VI	4,4±2,8	63,4±2,28	0,26±0,073	17,6±0,46	5,03±1,14	15,88±1,44	39,40±1,80	80,04±19,19
VII	11,8±1,72	106,00±0,86	0,43±0,092	7,4±0,88	7,54±0,86	10,7±1,36	17,19±2,00	596,43±10,4

З а ў вага. I група — падоследны жывёліны (дэгельмінтазыя (фенбендазол (22%-ны фенкур) + фазінекс) + алнаўленчая тэрапія: мікраанемі + метылметыянсульфонію хларыд); II група — падоследны жывёліны (дэгельмінтазыя (фенбендазол + фазінекс) + аднаўленчая тэрапія: ДЕФ + дыпрамоній); III група — дэгельмінтазыя, як і жывёлін I групы + метылметыянсульфонію хларыд, IV група — дэгельмінтазыя, як авантак I групы + мікраанемі; V група — толькі дэгельмінтазыя (фенбендазол + фазінекс); VI група — кантрольная жывёліны, хворыя на фасціяллёз у асцыяцыі са странгіялозамі; VII група — кантрольная, жывёліны свабодны ад гельмінтаў.

асацыяци са странгліято замі

Показаты	Группа живёлён						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
<i>* Да начоку этиотропной терапии</i>							
Агульны бялак, г/л	58,66±1,40	59,24±1,80	56,31±1,26	54,61±2,16	56,25±1,88	54,24±1,92	61,0±2,16
Бялковыя фракцыі, %:							
альбуміны	40,23±0,25	40,95±0,23	45,15±0,25	45,29±0,23	44,41±0,27	44,44±0,24	56,52±0,23
α-глабуліны	3,85±0,09	11,26±0,09	9,48±0,07	9,48±0,07	9,78±0,08	8,89±0,09	7,04±0,10
цэрулаплазмін	3,12±0,02	6,82±0,03	3,76±0,04	6,32±0,06	6,24±0,06	4,44±0,10	3,04±0,07
трансферены	7,33±0,05	13,65±0,06	9,03±0,04	7,02±0,07	8,33±0,03	11,11±0,05	8,69±0,06
гаптаглабулін	14,38±0,04	7,68±0,03	11,57±0,02	11,23±0,03	6,66±0,07	8,89±0,05	8,48±0,05
β-глабулін	7,39±0,20	7,68±0,18	7,59±0,17	5,69±0,19	6,11±0,09	7,42±0,06	3,19±0,08
γ-глабулін	12,31±0,20	10,24±0,19	12,04±0,16	11,59±0,21	15,90±0,24	12,34±0,33	10,14±0,30
ліпапратэды	4,93±0,05	1,72±0,06	1,51±0,05	3,38±0,04	2,51±0,06	2,47±0,06	2,33±0,04
<i>* У перыяд аднаўленчай терапии (праз 2 мес пасля начоку аднаўленчай терапии)</i>							
Агульны бялак, г/л	61,2±0,40	61,44±3,80	58,30±1,50	59,35±2,40	56,42±1,33	54,15±2,15	60,80±0,96
Бялковыя фракцыі, %:							
альбуміны	57,18±0,33	53,44±0,65	56,65±0,52	56,94±0,46	46,72±0,44	41,15±0,51	61,07±0,62
α-глабуліны	7,58±0,09	9,54±0,06	9,25±0,06	9,17±0,15	9,75±0,07	7,67±0,09	6,87±0,10

церулоплазмін	9,86±0,03	2,39±0,03	3,81±0,06	4,58±0,07	5,08±0,07	3,74±0,05
трансферин	8,93±0,05	7,63±0,04	6,07±0,07	9,17±0,08	8,12±0,09	3,72±0,09
глутаглобулин	9,43±0,04	6,21±0,06	4,68±0,08	5,81±0,10	7,72±0,10	9,66±0,09
β-глабулин	2,57±0,20	2,86±0,20	3,12±0,17	2,90±0,15	5,42±0,13	3,82±0,30
γ-глабулин	10,02±0,26	12,72±0,24	15,03±0,18	9,78±0,16	13,54±0,33	12,47±0,36
ліпопротеїди	1,43±0,05	1,81±0,04	1,39±0,04	2,55±0,09	3,61±0,07	3,74±0,08

У каници доследу

Агульны бядок, г/л	69,06±3,17	68,24±2,14	63,43±4,16	64,32±4,00	56,64±3,45	53,00±3,16	53,00±3,16	70,16±2,44
Бядковы фракцыі, %:								
альбуміны	63,93±0,27	60,19±0,36	60,87±0,18	58,55±0,41	58,07±0,33	56,67±0,26	65,32±0,37	
α-глабулины	5,83±0,09	5,94±0,10	5,98±0,10	6,32±0,11	9,50±0,13	9,62±0,09	6,74±0,17	
церулоплазмін	2,25±0,06	3,85±0,08	3,07±0,09	3,72±0,09	2,15±0,10	6,80±0,10	2,94±0,11	
трансферин	6,14±0,05	8,46±0,04	6,91±0,05	7,99±0,07	6,44±0,06	9,16±0,04	5,46±0,10	
глутаглобулин	5,68±0,06	8,65±0,07	7,23±0,04	8,55±0,08	7,92±0,09	12,84±0,11	7,00±0,13	
β-глабулин	3,73±0,21	4,33±0,17	5,52±0,21	3,35±0,17	3,50±0,16	5,87±0,30	3,55±0,36	
γ-глабулин	9,21±0,24	7,50±0,20	7,98±0,24	9,29±0,33	9,16±0,16	16,49±0,18	6,90±0,24	
ліпопротеїди	1,23±0,05	1,20±0,06	1,84±0,07	2,23±0,10	2,26±0,09	2,75±0,06	2,10±0,09	

7*

Бядковы фракцыі, %:
альбуміны
α-глабулины
церулоплазмін
трансферин
глутаглобулин
β-глабулин
γ-глабулин
ліпопротеїди

Таблица 4. Дынаміка прыросту масы авечак

Група жывёлін	Маса, кг		Прырост масы, кг				Захава- насць, %
	да пачатку этапа тропи- чай тэрапії	у канцы аднаўлен- чай тэрапії	за перыяд доследу (адной жывёліны)	дадатковы прырост у па- раўнанні з групай V (пер- шы кантроль)	дадатковы прырост у па- раўнанні з групай VI (другой кан- троль)	недаатрыман- не прыросту масы ў па- раўнанні са зда- ровымі (VII групой)	
I	35,3	41,0	6,0	2,74	4,80	1,40	100,0
II	33,4	38,8	5,40	2,14	4,20	3,00	100,0
III	34,2	38,76	4,56	1,32	3,36	3,84	100,0
IV	34,1	38,54	4,44	1,20	3,24	3,96	100,0
V	35,2	38,24	3,24	—	2,04	5,16	100,0
VI	33,9	35,1	1,20	—	—	7,20	50,0
VII	34,0	42,4	8,40				100,0

Таблица 5. Марфалагічны састаў крыві ягнят, якія нарадзіліся ад аўцаматаў паддоследных і контрольных груп, што знаходзяцца ў доследзе па аднаўленчай тэрапії фасцыялёзу ў асацияцыі са странгілятозамі

Паказчык	Група						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
<i>Нованараджаныя ягніты (трэці дзень жыцця)</i>							
Эрытрацыты, млн/мкл	11,9± +0,24	11,9± +0,14	10,4± +0,30	11,5± +0,21	—	9,14± +0,96	11,9± +0,14
Гемаглабін, г/л	130,0± +1,25	129,0± +1,44	128,0± +1,66	129,0± +0,97	—	89,0± +1,40	130,0± +1,77
Лейкацыты, тыс/мкл	9,4±0,45	9,3±0,24	9,3±0,55	9,3±0,85	—	11,5± +0,66	8,4±0,33
Гематакрыт, л/л	0,33± ±0,025	0,32± ±0,018	0,33± ±0,027	0,34± ±0,016	—	0,26± ±0,032	0,33± ±0,017
<i>У аднамесячным узросце</i>							
Эрытрацыты, млн/мкл	10,6± +0,22	10,4± +0,32	10,3± +0,25	10,5± +0,34	—	9,8±0,44	10,3± +0,18
Гемаглабін, г/л	120,0± +1,66	119,0± +2,18	118,0± +1,44	120,0± +1,66	—	94,4± +1,18	119,0± +1,14
Лейкацыты, тыс/мкл	9,0±0,17	9,0±0,31	8,9±0,16	9,0±0,33	—	13,4± +1,55	9,0±0,22
Гематакрыт, л/л	0,30± ±0,024	0,32± ±0,018	0,30± ±0,036	0,30± ±0,027	—	0,27± ±0,064	0,30± ±0,041
Захаванасць, % У месячным узросце ягніты перахварэлі на:	100	100	100	100	—	33,4	100
дыхспепсію, % захворванні ды- хальных шляхоў, %	—	—	—	—	—	66,6	—
	—	—	—	—	—	33,4	—

выкарыстоўвалі метылметыянісульфонію хларыд у дозе 0,002 г/кг масы жывёліны на працягу 35 сут.

У калгасе «Шлях камунізму» Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці вялікай групе цялушак, якая была заражана спантанна парамфістаматыдамі (вострая форма парамфістаматыдоузу) і дыктыякауламі, таксама прымянілі этапяпатагенетычную тэрапію. Жывёлін спачатку дэгельмінтызавалі супраць парамфістаматыд бітаянолам у дозе 0,07 г/кг унутр індывідуальна ў сумесі з камбіормам (0,5—0,7 кг) пасля дзвеяцігадзіннага галадання двухразова з інтэрвалам 48 гадз, потым дадаткова дэгельмінтызавалі супраць дыктыякаул фенбендазолам у дозе 0,01 г/кг (па АДР). Пасля гэтага жывёлінам прымянілі метылметыянісульфонію хларыд у дозе 0,005—0,009 г/кг масы. Акрамя таго, цялушкам прызнача-

лі солі мікраэлементаў (жалеза 0,250 г, медзі 0,035, кобальту 0,003 г, ёду 0,0016 г на жывёліну ў суткі). У дзень пачатку лячэння, пасля праз кожныя 5—7 дзён на працягу месяца падскурна ўводзілі тэтравіт (A_1 , D_3 , E , F) у дозе 4,5 мл на жывёліну. Адначасовае прымяненне ўнутр абавалакальных, слізістых, а таксама настою са збору лекавых траў (на жывёліну 50 г цветак рамонку, 50 г травы крываўніку, 20 г травы святаянніку і інш.) хутчэй стабілізавала ўзровень морфабіяхімічных паказчыкаў крыві і скарача тэрмін выздараўлення жывёлін, хворых на вострую (падвострую) форму парамфістаматыдозу, які працякае ў асацыяцыі з дыктыякаулёзам, на трох тыдні ў парапнанні з лячэннем жывёлін толькі традыцыйным спосабам (дэгельмінтызацыя).

Такім чынам, пры асацыятыўных гельмінтозах жвачных прымяненне этыяпатагенетычнай тэрапіі, якая складаецца з этыятропнага лячэння і патагенетычнай тэрапіі з прымяненнем мікраанеміну або ДЁФ у дозе 10 мл на жывёліну ў спалучэнні з метылметыянінсульфонію хларыдам (вітамінам U) у дозе 0,003—0,009 г/кг масы або дыпрамонію ў дозе 0,01 г/кг масы, а таксама слізістых, абавалакальных сродкаў, настою са збору лекавых траў (цветак рамонку — 50 г, травы крываўніку — 50 г, травы святаянніку — 20 г і інш.), вітамінных прэпаратаў і іншых сродкаў скарача тэрмін выздараўлення жывёлін на трох тыдні ў парапнанні з лячэннем жывёлін традыцыйным спосабам (толькі дэгельмінтызацыя).

Summary

Etiopathogenetic therapy of associated helminthosises consisting of etiotropic and pathogenetic therapies including the use of microanemin, DJF in combination with methylmethioninsulphon chloride (vitamin U) or dipromonium, and the use of an infusion of medicinal herbs (camomile flowers, milfoil, St. John's wort, etc.), enveloping, slimy and vitamin preparations, polysalts of microelements and the other means, promotes the acceleration of the animal recovery by three weeks in comparison with the animals that were only diwormed.

Літаратура

1. Данилевский В. М. // Ветеринария. 1989. № 11. С. 21—24.
2. Демидов Н. В. Антгельминтики в ветеринарии. М., 1982. 367 с.
3. Жариков И. С., Егоров Ю. Г. Гельмінтозы жвачных животных. Минск, 1977. 276 с.
4. Жариков И. С., Якубовский М. В., Липницкий С. С. Биологически активные вещества и растения в профилактике паразитозов. Минск, 1986. 136 с.
5. Липницкий С. С., Пилуй А. Ф., Лаппо Л. В. Зеленая аптека в ветеринарии. Минск, 1987. 288 с.